

Galep

ŠTEVILKA
4
LETÖ IV.
TRST 1957-58

Izhaja mesečno, izdajatelj in odgovorni urednik je Ivan Grbec. Ureja ga uredniški odbor.

Tiska tiskarna »Graphis« v Trstu, ulica sv. Frančiška 20. — Tel. 29-477

Naslovno stran je napravil Robert Hlavaty.

V S E B I N A

Ban Olga: France Prešeren	73
Ivan Matičič: Zarasla pota	74
M. Bambič: Rek	79
Fr. Skalar: Pust	80
Vladko Kogoj: Crni teloh	81
Koštuta Miroslav: Čuden dan	83
M. Bambič: Čudodelni nos	84
Fr. Milčinski: Zgodbe kraljeviča Marka	86
R. Hlavaty: Domišljavi vrabec	89
Orim: Obraz Judeža Iškarjota	90
Stana Vinšek: Ogenj v peči	92
Samo Pahor: Naši kraji v preteklosti	93
Orim: Zemljevidi na znamkah	94
Naši mali dopismiki	95

Ilustriral: R. HLAVATY

BAN OLGA

France Prešeren

**Kako lepo nam poje naš Prešeren
o rajskelepi svoji domovini,
o hrabrih in poštenih nje sinovih,
o hčerah njenih, njih lepoti in milini.**

**On nam pripravil je to lepo našo govorico,
ki danes čisto, jasno in lepo zveni.**

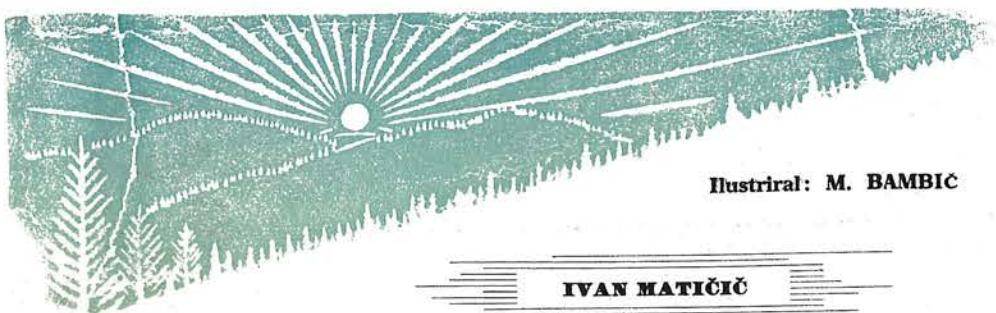
**Zelo velika njemu gre zahvala,
da se pred drugimi Slovencem sramovati treba ni.**

**Da naroda smo tega mi sinovi,
pokažimo ponosni vedno in povsod!**

**Naj nihče izmed nas ne zataji te lepe naše govorice,
naj nihče izmed nas ne zataji — pošteni svoj slovenski rod!**

Pesmico nam je poslala mama enega naših mladih naročnikov.

Ilustriral: M. BAMBIC

IVAN MATIČIĆ

Zarasla nota

POD PROTJEM JE ZEVALO ŽRELO

Lepo sončno jutro na Zasadih. Tinč in Tonca se odpravlja na daljno in nevarno pot. Češminka jima spravlja v culo nekaj suhih krhljev in še nekaj pečenja včerajšnjega petelina za na pot. Zatem se otroka poslovita. Oh, kako je to bridko! Kakor je bil včeraj vesel sestanek, tako je danes žalostno slovo. Vsi se na glas jokajo, Nežica in Mihec kar tulita od hudega, kakor bi odhajala Tinč in Tonca daleč nekam čez morje. Tudi sosedi se poslavljajo od njiju, toda od tistih, ki so včeraj toliko obetali, da jima pokažejo pot, ni nikogar tu, odšli so že zgodaj zjutraj na delo v gozd.

Tako sta odšla na pot vsa žalostna in zaskrbljena — in gozd ju je sprejel v svoje neizmerno okrilje. Kar se tiče smeri, sta kar dobro hodila dokajšen kos poti. Kakor hitro so se pa pričela pota cepiti, je Tinč kaj kmalu postal negotov. Saj Ravnik ne pozna markacij ali napisov na križpotih.

Včeraj je bila za mlada popotnika lahkota, ko ju je spremjal tod oglar, danes pa vedi človek božji, kod in kam. Tinč si skuša pomagati iz zagate z včerajšnjo sledjo, ki jo zasledi le tu in tam. Toda kako naj si uboga otroka zapomnita vsa ta zavita poto, preskoke in bližnjice, po katerih ju je že včeraj vodil prijazni oglar, in ju končno še povabil, naj se nazaj grede zopet oglasita pri oglenici. Vabiti je lahko, ali kako pregaziti to divjino! Pot je postajala otrokomoma bolj in bolj dvomljiva, tako da sta končno že pričela klicati oglarje. Toda klicanje je kakor glas vpijočega v puščavi.

Tonca verno sledi skrbnemu vodniku. Nič ne vpraša, kako in kam, saj mu popolnoma zaupa. On vedno hitreje stopica pred njo, tu in tam naravnost teče, a Tonca mu zvesto sledi. Fant preskakuje s poti na pot, nemiren bega in polagoma zgublja razsodnost. V svoji zbeganosti hlasta

za kakimi sledovi, a ne najde drugih kot sledi davjadi ali celo kake zverine. Tonci se zazdi, da sta krenila popolnoma v obratno smer, zato reče:

»Saj greva prav narobe, kaj ne vidiš?«

»Narobe?« jo gleda zbgan. »Morda se ti pa le zdi.«

»Nič se mi ne zdi. Če bova tako hodila, nikamor ne prideva.«

Fant je v zadregi, toda noče pokazati svoje zbganosti pred sestrico.

»Le čakaj, že vem, na smreko splezam.«

Tonci odleže in se na mestu vsede.

Da, na smreko, to je edina rešitev, ako se znajdeš v začaranem krogu. Z veliko vnemo pleza Tinč na smreko. Občuti, da je to njegovo zadnje upanje, zadnja rešilna bilka; vrhu smreke ga čaka rešenje. — Je že gori! S hlastnim pogledom se zazre naokrog: gleda v to smer, v drugo, v tretjo, nakar prične krožiti zopet od kraja.

»Kaj je, se kaj vidi?« zakliče Tonca od zdolaj.

»Čakaj, da vidim,« odvrne on in nestrpen bulji na vse strani. Njegov pogled postaja mračen, žalosten, saj ne vidi drugega kot samo gozdovje, to neskončno in silno morje zelene rasti, ki ji nikjer ni videti kraja. Mar ni to obupno? Da, s težkim srcem se spušča dol, roke mu skoraj odpovedo, ves izmučen zdrkne na zemljo.

»Kaj si videl?« ga popade Tonca.

»Malo, ne dosti,« reče in kar popade culo. »Na, pojejva, kar imava, da ne omagava.« Odveže brašno, hoče jo potolažiti.

»Ne maram jesti, če ne poveš, kako je z nama!« se upira punče.

»Tja čez bova zdaj krenila,« pokaže z roko, »tam se vidijo neki lazi.«

»Mar hruševski?«

»Morda, se ne razločijo dobro.«

Ona ga pogleda, pa se ji zbudi novo upanje. Zato seže po brašnu, fant pa tudi, čeprav nima nobenih upov. — »Nekam bova že prišla,« si misli in si noče nič več beliti glave.

Ko se pokrepčata, se dvigneta in gresta poskušat novo srečo. Tinč prodira naravnost v tisto smer, kjer je bil videl dozdevne laze. Hodita, prodirata v celo, brez potov, brez stez. Tu in tam pozobljeta kaj rdečih jagod.

»Kje pa so že vendar tisti lazi?« se huduje Tonca, ko uvidi, da ne prideta nikamor ven.

Kaj naj ji odgovori Tinč, ko niti sam ne verjame več, da prideta na kakšne laze. — »E, nekam že prideva,« ji odvrne, toliko da ji pač nekaj odgovori.

Nazadnje se mu pa le zazdi, da se skozi goščo nekaj svetlika.

»No, vendar, laz, laz!« zavpije navdušen, pa jo ubere po robu neke doline. »Laz, laz, ga že vidim!« vpije in gazi in se nič več ne ozre, kam stopi. Kakor da je uzrl otok sredi morja ali oazo v pustinji.

Tonca jo ubira za njim in mu je tik za petami, navdušena kakor on, kajti tudi nji se dozdeva, da vidi neko jasnino skozi goščo.

Naenkrat pa fant zakrili z rokami in se z vso silo odžene naprej, se spotakne in pade. — »Pazi!« zavpije Tonci, kajti občutil je, da se mu je vdrlo protje pod nogami. — »Stoj, ne za mano!« ji ponovi. Žal, bilo je

prepozno, sestrica ni hotela zaostajati in mu je prenaglo sledila. Planila je naravnost čez protje — pa se vdrla...

»Ojej!« krikne v grozi, ko ji zmanjka trdnih tal.

»Roko, roko!« krikne Tinč ter ji plane na pomoč. A preden najde sam svojim nogam trdnih tal, se vdira deklica v protju tako naglo, da je fant ne more več doseči. Ona se pogreza v tla, kakor bi jo goltala zemlja. Fant vidi le še njej prestrašeni obrazek in sliši njen pretresljivi krik:

»Tinč, pomagaj!«

Fant se vrže na protje, obe roki iztegne naprej, da bi še kaj dosegel in zgrabil. Prepozno! Samo nekaj njenih las mu ostane v roki, vse drugo je izginilo v tla... Strašno žrelo brezna zazeva v fanta in mu preti, da še njega pogoltne, ako se le količaj nagne.

»Tinč — po-ma-gaj! — Jooj!« Samo te pretrgane krike sliši, ki se pogrezajo niže in niže...

Z grozo strmi Tinč v zevajočo odprtino. Zdi se mu kakor žrelo ogromne zveri, ki je pravkar pogoltnila ljubljeno sestrico — pa bi zdaj pograbiла še njega.

»Tinč — Tinč — po-ma-gaaj!«

Še vedno se trga pretresljiv krik iz globeli. Toda Tinč ne more spraviti iz sebe niti glasu, niti geniti se ne more, ker je ves otrpel od groze in obupa. Venomer in nepremično strmi v odprtino, kakor da premislja, naj se še sam požene noter... V tem trenutku ga je v resnici zapustila vsa razsodnost in ne ve prav nič, kaj početi. Zdi se mu popolnoma odveč vsako prizadevanje, kar bi mu tudi pritrdil vsakdo, ki je količaj pri zdravi pameti. Naj se mar požene noter? Komu bo s tem kaj koristil?

Še sam sebe bo ugonobil. Naj ji zakliče noter nekaj bodrilnega ali nekaj za póslednjo tolažbo?

Slednjič pa ga le nekaj vrže na noge — pa zakliče na vso moč tja od sebe: »Na pomooč!«

Silovito se lomi odmev skozi neprodirno goščavje. Klice potapljače-sa sredi neizmernega gozdnega morja... Kdo naj pride? četudi pride kdo na pomoč, kaj naj pa sploh počne in kaj naj rešuje? Joj, kje je že Tonca, kako globoko v temnem podzemlju! Mar misli Tinč, da bo čakala nanj in na njegovo pomoč. Ona je že... Ne, Tinč ne sme razmišljati o tem, kajti zdaj zdaj se mu bo zvrstelo v glavi.

»Na pomooč!« zakriči znova, ker ne ve kaj drugega početi.

Toda zle misli ga znova popadejo, strašne slutnje se mu po sili vrvajo. Kje je Tonca, kam pada? O, groza, kaj če ne vodi to žrelo morda prav do pekla! Vse je mogoče, saj Tinč je že večkrat slišal, da prebivajo v breznih zlovešče in hudobci, skozi brezna se plazijo iz pekla na zemljo. O, strah božji! Tonca je izgubljena! Morda jo imajo že hudobci v krempljih, v protju so čakali nanjo pa jo potegnili noter... Ali pa se je pobila ob skale. Tinč se v grozi odmika od brezna.

»Po-ma-gaaj!«

Kaj, še vedno sliši njene klice? Za božji dan, kako je to mogoče? Tinč iznenaden prisluhne in se plazi zopet k breznu.

»Tinč — Tinč — po-ma-gaaj!«

»Ho-hoo! Tonca!«

»Tinč — reši me!«

»Kaj si še živa?«

»Šeee!«

»Kje pa si?«

»Ne vem, tu doli.«

»Kaj nič več ne padaš?«

»Nič več.«

»Si se kam ujela?«

»Ne vem, držim se za neko skalo.«

»Za skalo si se ujela?«

»Jaaa.«

»Pa si se kaj pobila?«

»Ne vem. Joj, tu je tako tema! Strah me je — reši me!«

Strahotno bobnijo klici po breznu, noter in ven, gor in dol.

»Saj pridem pote. Le dobro se drži, Tonca, ne smeš se izpustiti!«

»Hitro pridi!«

»Pridem.«

»Reši me!«

Fant odstopi, ves je zbgan. »Nimajo je hudobci, nimajo, nimajo!« Kar vrti se mu v glavi, nekaj zaradi strahu, nekaj zaradi nenadnega upanja.

»Na pomooč!« zakriči zopet Tinč, ker ne ve drugega.

»Reši me, Tinč!« prihaja šibek klic iz globeli.

»Čakaj, Tonca, grem po vrvi!«

Po kakšne vrvi? Kam? Fant že zopet ne ve, kaj govorí in kaj obljublja. Poprej ji je zaklical, da pride ponjo. Kako naj pride ponjo, saj nima lestve! Kam naj gre po vrvi, kam naj gre po lestev? Tinč se samo hlastno ozira okrog sebe, a ne ve, kam bi planil. Lestva, lestva! Vprašanje mu vrta v glavi, kako napraviti lestev?

Nestrpen prične begati sem in tja in gleda, kje bi se našlo nekaj primernega. Išče, išče in se v mrzličnem iskanju oddaljuje bolj in bolj. Najde vendar dolgo in tenko bukovo deblo, ki leži na tleh; morda čaka, da ga odpeljejo. Kar hlastno ga popade Tinč pa zadene na ramo. Ko ga pa nekaj časa nese, pa le pomišlja, kaj mu bo to deblo? Saj Tonca vendar ne zna plezati! Na mestu vrže deblo na tla in bega dalje. E, če bi imel sekiro! Sekira, sekira, ta mu zdaj pleše po glavi. Toda česar ni, ni, kaj bi si toliko ubijal glavo z rečmi, ki jih nima pri roki. Z velikim nemirom gazi dalje. Obupni klic iz brezna, ki mu neprestano brni po glavi, ga neusmiljeno govori dalje.

Nazadnje zapazi na tleh dolgo, neokleščeno jelko. Brez pomisleka se vrže nanjo. Da, ta bo prava! Tenka je, dolga in dovolj presušena. Hvala tisti sekiri, ki jo je posekala in pozabila nanjo! Kar besen ji prične Tinč lomiti veje. »Prav, to bo pa lestev!« reče zadovoljen, da, naravnost srečen, ker je našel končno, kar je iskal. Lomi veje, toda ne prav do debla, temveč tako, da pušča rogovile, ki naj služijo kot klini pri plezanju. Izvrstno je pogodil Tinč, bolje ni mogel.

»E, tudi brez sekire se kaj napravi,« govorí sam s seboj. »Da le ni Tonca izgubljena! Le kdo jo je obvaroval, da ni strmoglavlila globlje? O, le počakaj, Tončica, prinesem ti lestev in ti jo postavim noter. Ti se boš lepo oprijela klinov — pa boš plezala in plezala — in nazadnje prišla ven. Tonca, rešil te bom, rešil!«

Z mrzlično naglico lomi. Ko dolomi do kraja, z veliko težavo odlomi še vrh. Tako, zdaj pa na ramo! A le ni tako lahko, kar svetlo pogleda, ko si zadene deblo na rame. Zdaj pa teči, če moreš, s takim bremenom na rameni. Kolikor te ne tlači teža, te ovira njegova dolžina in pa še rogovile, ki se venomer zatikajo skozi goščo. Toda Tinč gre, kolikor more, za rešitev sestrice se mu ne zdi nobeno breme pretežko. Le urno, le urno, Tonca se težko drži! Omagala bo in strmoglavlila v temne globine! — Vse priganja Tinča, vsaka misel ga neusmiljeno žene naprej. Postaja mu vroče.

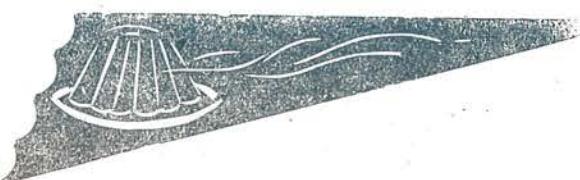
Kam pa greš, Tinč? Ali sploh veš, kako hodiš? Ti kar nekam rineš in gaziš, a niti ne veš, če greš v pravo smer. V svojem nestrpnem iskanju za lestev se je fant oddaljeval, a se ni nič oziral okoli sebe, da bi si zapomnil okolico. Zdaj se pa vrača kar v slepo, nese in nese ogromno breme in se poti za žive in mrtve.

Stoj! Dolina je tu. Tinč se na prvi pogled oddahne, potem gleda, ni mu povsem jasno, dolina se mu dozdeva tuja. Obhodi jo, vrže breme z ramen, obhodi jo v drugo. Nič, tu ni brezna. Zakliče: »Toncaa!«

E, Bog ve, kje je Tonca. Če bi bila zunaj, bi ga morda komaj slišala, ne pa tako globoko v zemlji. Šele zdaj spreleti fanta težka slutnja, da je morda zašel. Gorje Tonci! Obupno se ozira Tinč naokrog, pripogiba se in gleda, kje bi se mu zasvetlikala tista jasnina dozdevnega laza ali jase, ki je tam blizu brezna. Nič ne vidi. Da bi tu obupaval, medtem ko ga Tonca nestrpna čaka? Ne! Kar pogumno naprej! Priti mora do cilja zlepa ali zgrda!

Zadene si torej deblo zopet na ramo — in hajdi dalje! Sprva motorili v nekakem kolobarju, potlej se pa kar v slepo odloči pa jo ubere naravnost, kakor se mu zdi prav. Gazi, omahuje, nerodno deblo ga kar meče sem in tja, a rogovile se mu zatikajo v vejevju. Že mu curlja pot s čela — in ko mu noge nekajkrat močneje klecnejo, tedaj ga spreleti groza ob misli, da morda omaga... Tinč da bi omagal in ne rešil sestre iz žrela smrti? Ne, Tinč mora naprej, mora rešiti sestro za vsako ceno! Naprej! Z vso silovitostjo ga žene dalje notranji nagon — in fant se kljub silni izčrpanosti vleče in vleče dalje.

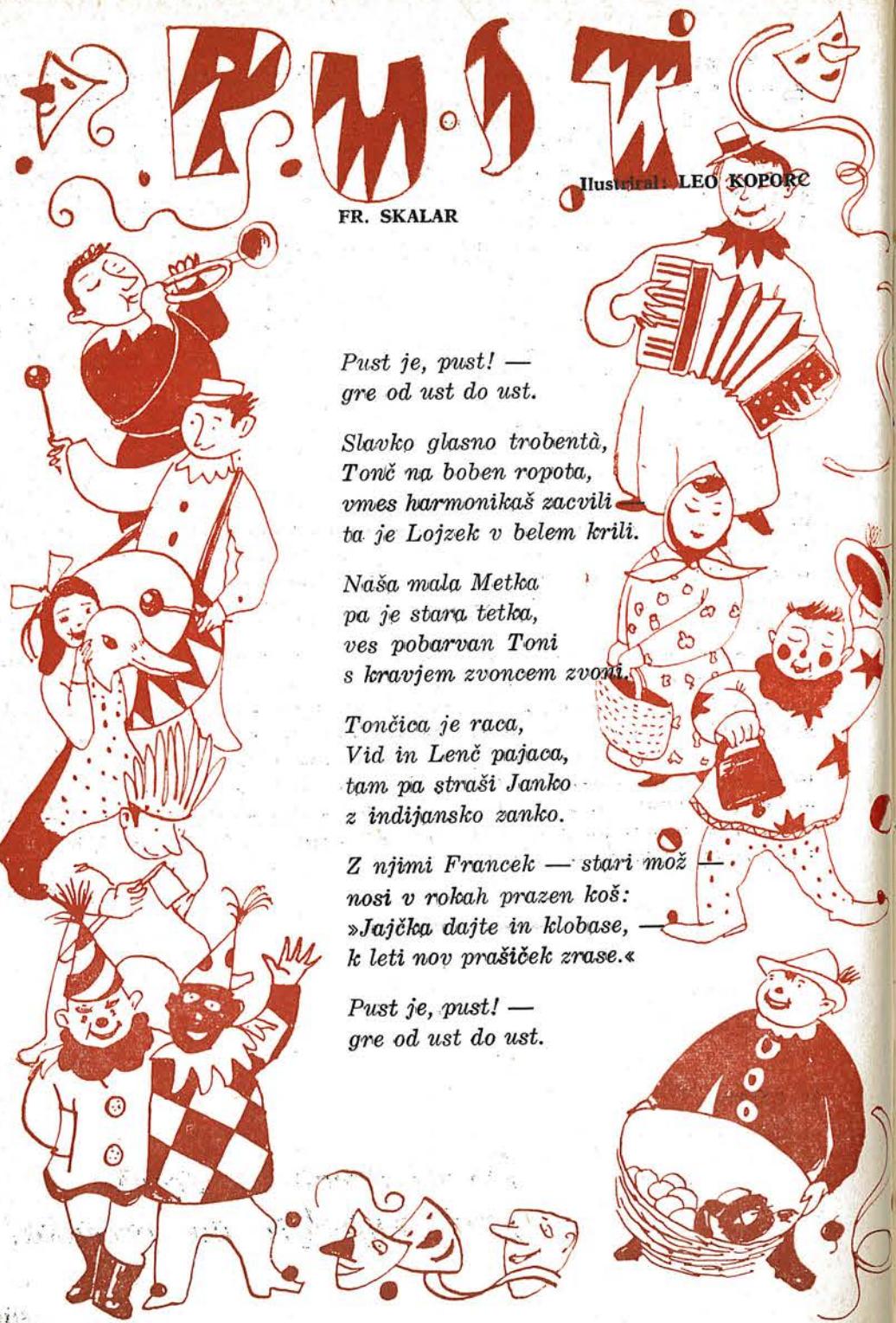
(Dalje)

M. BAMBIC

REK

*Potica sitemu je grenka,
zanič najboljša mu pečenka!*

Pust je, pust! —
gre od ust do ust.

Slavko glasno trobentà,
Tonč na boben ropota,
vmes harmonikaš zavcili
ta je Lojzek v belem krili.

Naša mala Metka
pa je stara tetka,
ves pobaran Toni
s kravjem zvoncem zvoni.

Tončica je raca,
Vid in Lenč pajaca,
tam pa straši Janko
z indijansko zanko.

Z njimi Francek — stari mož —
nosi v rokah prazen koš:
»Jajčka dajte in klobase,
k leti nov prašiček zrase.«

Pust je, pust! —
gre od ust do ust.

Ilustriral: R. HLAVATY

Pred многimi leti je bila na Rut planini, za Kobiljo glavo, samotna kmetija. Nekomu se je zljubilo, da se je iz naseljenih krajev povzpel med travnike in gozdove ter zaživel tako daleč od obljudenih krajev. Prijalo mu je življenje na samoti. Sam je bil pravi pravcati medved: tudi če bi leta in leta ne srečal človeka, bi mu to ne bilo prav nič neljubo. Ljubil je gozd in skale, delo in lov. Prav nič mu nista bili podobni žena in hči. Pa kaj sta hoteli? On je bil mož, on je bil oče, njemu sta morali biti pokorni.

Ko je zemljo pokril sneg, možakar ni vzdržal doma. Če ga ni noga zanesla tja proti Razorju in Kuku, ga je v gozdove proti Hradici, kjer ni manjkalo divjačine. In tedaj sta bili žena in hčerka čisto sami. In tako sta se zelo navezali druga na drugo. Njuna ljubezen je omilila samoto, v kateri sta živel.

Primerilo pa se je, da je deklica hudo zbolela. Iz dneva v dan so ji pojemale moči. Mati je tako skrbela zanjo, da je ob njej še sama hujšala.

»Da bi bila vsaj pomlad!« je vzdihovala mati.

Bila pa je zima, trda zima, Strjen sneg je pokrival zemljo, v grapi in ob potoku se je lesketal led.

Hčerka je vzdihovala: »Mamica, kaj bo kaj kmalu pomlad? Mamica, če bi dočakala pomlad, bi prav gotovo ozdravela.«

Materi se je trgalo srce: do pomladbi je bilo daleč, še tako daleč. Božala je hčerko ter jo tolažila:

»Le potrpi, moja mala, le potrpi! Počasi bo sneg skopnel, led popustil in ti boš spet zdrava.«

Deklica je vidno pešala. Nekega dne je rekla materi: »Mamica moja, če bi imela le eno cvetko, le eno

samo cvetko, sem gotova, da bi mi bilo bolje, da bi mi čisto odleglo.«

Mater je posilil jok. Krepko je stisnila suho, vročo ročico ter je pogledala hčerki v oči. In te so prosile, prosile:

»Mamica, mamica moja: le eno samo, le eno samo cvetko!«

Mati se je opotekla v vežo.
Le kje bi našla rožo?

Po snegu in ledu se je mati napotila proti Lomu. Vzdihovala je: »Dete, o dete moje, česa, česa bi ne napravila zate! Dete, o dete moje, kje, le kje naj najdem cvetko v snegu in ledju?« Bila je žalostna in obupana.

Naenkrat se je pred njo nekaj zasvetilo. Začudena je mati dvignila pogled. Lepa, prelepa žena se ji je smehljala. V materinem srcu je grozna tegoba kar naenkrat popustila, njene ustnice so se celo nasmehnile.

Lepa prikazen ji je rekla:

»Vem, prav dobro vem, kaj iščeš. Gorko, čuteče materino srce išče celo v snegu in ledju rože.

Išči, kar išči dalje. Ko pa najdeš cvetke, pa si dobro zapomni: utrjaj samo tri: že razcelo, pol razcelo, a tretjo še v popku. Gorje pa, ako jih utrgaš več. Ko se bo popek razcvetel, bo tvoja hčerka zdrava.«

Lepa prikazen je izginila. Mati se je opotekala dalje med ledom in snegom. In glej: komaj je dobro zavila preko grape, že se ji je zazdelo, da vidi belo cvetko.

Čudo, veliko čudo! S tresočo roko se je dotaknila. Res, prav zares: iz snega je molel bel cvet.

Pogledala je okoli. Še in še je ugledala bele cvetove. Vse polno jih je bilo. S tresočo se roko je utrgala tri, kot ji je bilo naročeno. Z olajšanim srcem se je vračala proti domu.

Ko je njeni dete ugledalo bela cveta in popek, se je nasmehnilo ter je vzklknilo:

»Mamica, sedaj pa prav gotovo ozdravim!«
Mamine oči so pretakale solze veselja.

In glej, o čudo, veliko čudo! Njeni dete je kar vidno prihajalo spet k močem. Kadar se je hčerka zbudila, je njen pogled počival na belih cvetkah.

Popek se ni še povsem odprl in že je deklica hodila po sobi, zrla skozi okno v sneg ter sanjala o cvetkah, ki jih je priklicala iz snega materina ljubezen.

Od tedaj cvete črni teloh na planinah pozimi,
o samem božiču.

Ilustriral: M. BAMBIC

KOSUTA MIROSLAV

Čuden dan

NA SEVERU JE JUG,
NA VZHODU JE ZAPAD,
ZDAJ VOLE VLEČE PLUG,
KAR SPRED JE, ZDAJ JE ZAD.

IN MAMA NOSI HLAČE,
A OČE NJENO KRILO;
VSE VPIJE, VRISKA, SKAČE —
LE KAJ SE JE ZGODILO?

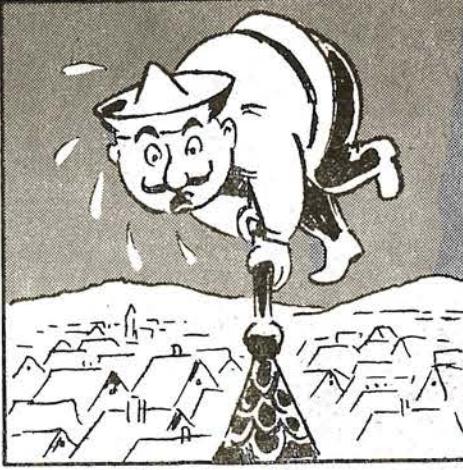
MOJ BRAT JE SMEŠNO RAZCAPAN
IN BREZ OČI, NOSU IN UST —
AHA! SEDAJ PA GA IMAM,
ŽE VEM — TA DAN JE VENDAR PUST.

ČUDOVITI NOS

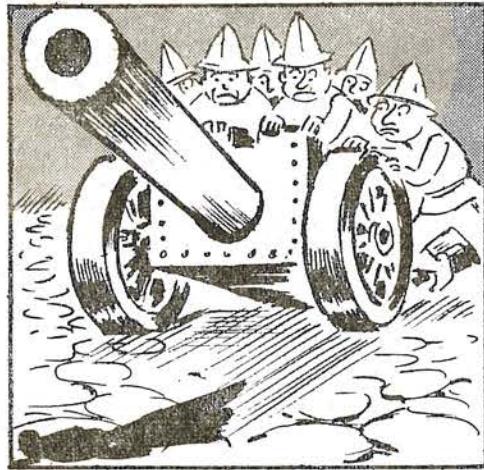
Piše in riše Milko Bambič

25. Grmada prične torej goreti in ubogi Luc ne ve, kaj početi. Z rameni stresa in silno se njenja. A vse zaman; verige ne popuste. Ko ga pa jedki dim skoro zaduši, se domisli, da bi lahko z nosom razmetal polena. Podaljša torej nos in začne razmetavati polena. Vsa goreča jih meče na biriče, ki v grozi beže na vse strani. Seveda si je pri tem nos tudi posheno opekel.

26. Pa ti goreče poleno prileti na kurnik nočnega čuvaja, ki začne koj biti plat zvona. »Gori! Gori!« zavpije nekdo in množica zatuli: »Smrt čarovniku! Mesto nam bo zažgal!« Prestraši se hudobni grof in beži domov. Toda Luc požene za njim svoj nos, ga pograbi, dvigne in — hop! — že cepeta in vpije debeleuh tam visoko, na zlatem jabolku vrhu mestnega stolpa.

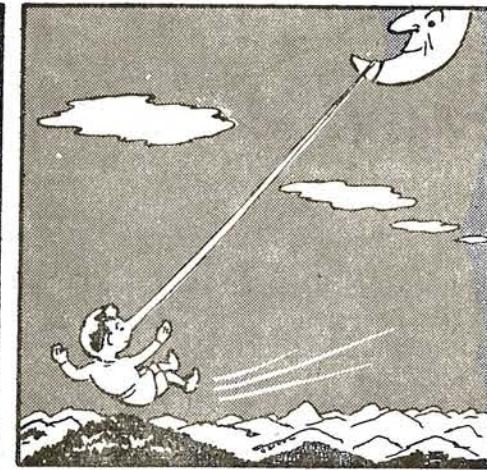
27. Kmalu pa se biriči zbero in njih poveljnik zaukaže nameriti na nesrečnega Luca najtežji top. »Ha, s topom ga razstrelimo, čarovnika!« kriče opogumljeni biriči. Toda Lucov nos plane med biriče in opleta kot podivljana kača. A kaj, ko je biričev vedno več: ko se eden v prah zvali, drugih pet prihiti. In bilo bi po Lucu, da ni priletela vilica-metuljček.

28. Čim jo Luc opazi, se ji nakremži: »Sedaj pa vidiš, kam me je dovedla tvoja pomoč. Bolje bi bilo, da so mi odzagali nos.« Ona pa ga podraži, rekoč: »Odžagajo ti ga lahko še vedno, če ravno želiš. Bedaček, zakaj pa ne oviješ nos trikrat trdno okoli onega hrasta tam gori? Če ga nato skrajšaš, te nos potegne na goro in rešen si. A preje spremenimo te verige v kolače.«

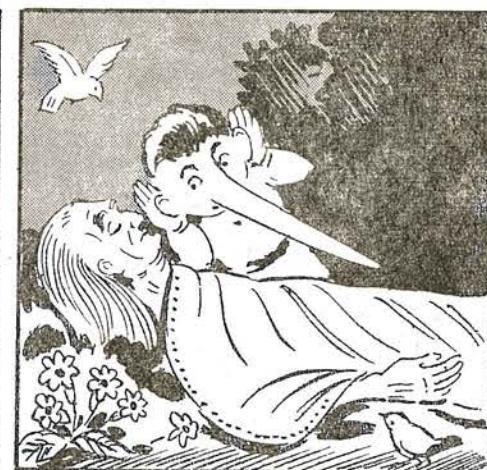
29. Rečeno storjeno in že letita preko mesta na goro. Tam vilica Lucu obveže nos in pravi: »Davi mi je bledi mesec dejal, da mi tam daleč, za stoto goro, umira babica. Zelo je stara in silno učena. K nji morava, predno umre, ker edino ona bi lahko vedela, kako skrajšati tvoj nos.« Luc pa žalostno vzduhne: »Kako, ko pa je do nje sto gora, za leto dni hoda.«

30. »Vem,« se vilica prebrisano nasmehne. »Zakaj pa imaš tako čudovit nos? Ko vzide mesec, tedaj podaljšaš nos do njega in se ga okleni. Nato nos malce skrajšaj in — zagugal se bova preko vseh sto gora, naravnost do babice.« Razveseli se Luc te novice in prične jesti sladke kolače vse do večera, ko se zagugata visoko preko sto gora.

31. Ko pa se pred stoto goro spustita na tla, se gora začne premikati. Vilica zašepeče: »To je grozen zmaj Dinozaver, ki ga je babica uspavalna in je okamenel. Zdaj, ko ona umira, se on prebuja. Brž vrži v loku preko njega nos in zapiči ga globoko v zemljo, da naju potegne preko, ko se skrajša, predno te zmaj zavoha in požre.«

32. Kmalu prisopihata k babici. Bila je že v poslednjih vzdihljajih. Komaj in le s težavo prepozna vnučko, ki ji mora večkrat in glasno ponoviti svojo prošnjo. Potem babica zapre oči, kot bi umrla, a je le premisljevana. In ko spregovori, jo Luc komaj čuje: »Zvonček, tri dni, tri ure in tri minute star, če se ti dotakne nosa, ga skrajša v najlepši nos na svetu.«

Zgodbe kraljeviča Marka

ALI - AGA

Krasen je carski Carigrad. Proti carskemu Carigradu sta jahala dva debra pobratima, kraljevič Marko in vojvoda Miloš.

Prijahala sta mestu skozi vrata pa reče kraljevič Marko: »Pobratim moj Miloš, presedajo mi krvavi spori in jih ne iščem. Ali Turki iščejo, da me ujemo v spore in boj. Zato, moj pobratim, da sebi ohranim mir in drugim zdravje, bom hlinil težko bolest, ki mi jemlje moč za junaško orožje in junaški boj.«

Kakor je govoril, tako je kraljevič Marko storil. Zleknil se je bolan po svojem vernem šarcu in se mu naslonil na sedlo.

Jahata skozi carski Carigrad, pa ju sreča carjev aga Ali, za agom trideset janičarjev.

Ali-aga je spoznal kraljeviča Marka junaka; zaigralo mu je srce od veselja, da ga vidi bolnega, onemoglega. Ustavil ga je in mu govoril: »Stoj mi, kraljevič Marko, in se mi postavi na junaško tekmo, da se meriva, da mečeva kopje. Ako ti Bog da in sreča in ti kopje dalje nese nego meni, tvoji bodo moji beli dvori, tvoje bo vse moje imetje v dvorih, tvoja moja verna žena. Ako te pa jaz nadstrelim, ne maram ne dvora ne, kar je v dvoru, ne tvoje ljube, le obesil te bom, kukavico, na suhi favor in ti vzel viteškega šarca.«

Kraljevič Marko je tiho besedil: »Pusti me, Turčin! Ni mi do twojega streljanja. Težka me tare bolezen, komaj se držim na konju, kje da bi junaško tekmoval.«

Turek ni poslušal Markovih besed. Zgrabil je Marka za desni kraj sukne, da ga ustavi. Pa je Marko potegnil izza pasa nož in odsekal haljo, koder jo je držal Turek v roki. »Ne ustavljam me, da grem bolan svojo pot!«

Ni hotel odnehati Ali-aga, ujel je Marku levi kraj sukne — še levi kraj je odsekal kraljevič Marko.

Pa se je Turčin rogal: »Zastonj te hvalijo, Marko, da si junak. Slabič si, da ni slabšega. Nisi junak. Odloži orožje, naj ga nosi, kdor je za orožje! Ti pa se vrni v beli Prilep in čuvaj prilepsko goved!« In je padel viteškega šarca za vajeti, junaka Marka za prsi.

Kakor živ ogenj je zdajci Marko planil kvišku. Spodbodel je šarca, besen je skočil šarec in preskočil Ali-ago in trideset njegovih janičarjev. Bliskale so se kraljeviču Marku oči, kakor bi sekala sablja, in je dejal: »Ko me siliš, Ali-aga, pa bodi po tvojih besedah!« In še je dejal pobratimu Milošu: »Da mi je v rokah tatarsko moje kopje, devet belih sokolskih peres je v njem, še bolje bi nadstrelil ago, nego ga bom.«

Vojvoda Miloš je razumel besede, kakor lastavica je zletel na brzem konju preko ravnega polja.

Kraljevič Marko pa je zahteval in Ali-aga ni mogel drugače, da sta šla pred kadija, turškega sodnika, da jima zapiše in potrdi stavo, kakor jo je sam hotel Ali-aga, da jima bo veljala obema trdna in enaka.

Ali-aga se je zbal kraljeviča Marka, čilega in čvrstega, in se je kesal svojih oholih obetov; porinil je kadiju skrivaj dvanajst cekinov in mu govoril po turško: »Gospodin, tako zapiši, da veže stava za glavo le kraljeviča Marka, ne mene!«

Ali je razumel kraljevič Marko turški. Vrgel je pred kadija svoj buzdovan in je besedil: »Če nimam drobnih zlatnikov zate, moj sodnik, pa imam težki buzdovan, okovan z zlatom. Ko ga primem, že merim, ko merim, že zadenem, kogar zadenem, odveč mu je sleherno mazilo pa so mu odveč i zlati cekini.«

Kadi se je ustrašil, pisal je pravico in drhtela mu je roka.

Kraljevič Marko in Ali-aga sta šla in stopila na ravno plan, da pričeta junaško tekmo. Za agom je stalo trideset janičarjev, za Markom nikdo.

Reče Ali-aga: »Hajdi, Marko, vrzi kopje, ko se ponašaš, kako dober junak si, in si se hvalil samemu carju na dvoru, da krilatega orla pogodiš v oblakih!«

Kraljevič Marko mu je odgovarjal: »Dober sem junak, ali ti si starejši, pa se tebi bolj mudi nego meni, zakaj ti si hotel in ti nisi odnehal, da se meriva. Hajdi, Turčin, in vrzi kopje!«

Vrgel je Turčin prvo belo kopje, dobro mu je zletelo, dobro in daleč. Meril je dalje, stoindvajset korakov je naštel.

Za njim je vrgel Marko, bolje je vrgel in dalje, dvesto korakov daleč mu je zletelo v ravno plan.

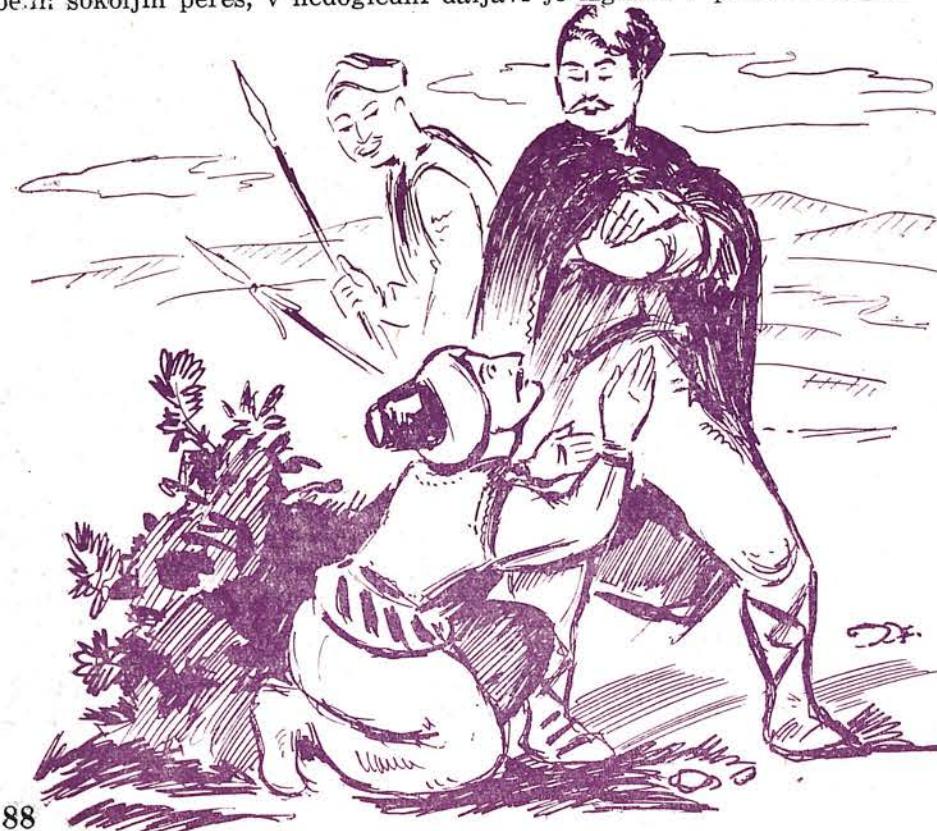
Sproži Turčin drugo bojno kopje in se je trudil — letelo je in je letelo na tristo korakov, potem se je zabodlo v tla.

Vrže kraljevič Marko drugo kopje, nadstreli Ali-ago, petsto korakov mu je preletelo.

Ko se je Turek lotil tretjega kopja, je napel vse sile. Kakor strela je zletelo daleč preko Markovega kopja, osemsto korakov je naštel Turek, režali so se mu beli zobje.

Tedaj pa se je pripodil vojvoda Miloš na konju, brzem kakor lastovica, in je prinesel Marku tatarsko njegovo kopje.

Kraljevič Marko je vzel tatarsko kopje v roke, devet belih sokoljih peres je bilo na kopju, in ga je vrgel. Zletelo je kopje, neslo ga je devet belih sokoljih peres, v nedogledni daljavi je izginilo v prah in meglo.

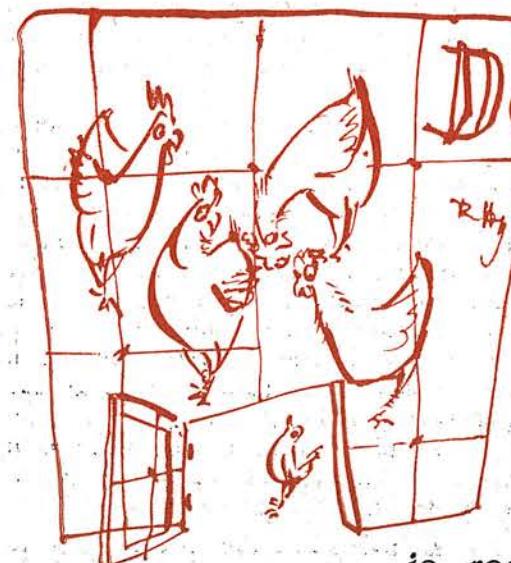

Ali-agi se je ulil potok solza. Zgrudil se je na koleni, prosil je kraljeviča Marka in ga rotil pri višnjem Bogu in pri svetem Ivanu: »Kraljevič Marko, kakor brat si mi, vzemi moje dvore in moje imetje, vzemi mojo verno ženo, le nikar me, brate, sramotno ne obesi!«

Pa se je kraljevič Marko tiko nasmejal: »Ko se bratiš z meno, Ali-aga, kaj mi ponujaš svojo ženo — tvoja žena, brate, mi je sveta kakor rodna sestra. Niti mi ni treba žene, ko jo imam doma, verno in ljubo. Ne belih dvorov tvojih si ne želim, ne imetja v dvorih. Vse ti puščam, brate, vse ti oproščam, le enega ne: suknjo, ki si mi jo ratzrgal — suknjo mi daš drugo!«

Pa je od veselja Turčin objel kraljeviča Marka in ga poljubil. Peljal ga je s sabo v svoje gosposke dvore, tri cele dni ga je častil in gostil. Žena aginica mu je poklonila prelepo suknjo, poleg suknje srajco, ki jo je bila sama vezla z zlatom. A ko se je kraljevič Marko poslovil, tristo junakov ga je spremilo do belega Prilepa. Ali-aga je ostal kraljeviču Marku najzvestejši pobratim vse žive dni.

Napisal in ilustriral R. HLAVATY

Domišljavi
Vrabec.

Vrabec pride na obisk v kurnik. Kure ga porogljivo pozdravijo: „Dobrodošel v našem domu, golobček.“ Vrabec je roganje razumel in reče: „Če mi že hočete napraviti poklon, recite, da sem orel“, nakar se oglase kure v eni sapi: „To pa ne, orli pa pri nas niso dobodošli!“

Obraz Judeža Iškarjota

Bilo je pred prvo svetovno vojno. Bil sem dijak na srednji šoli, stanovali smo v centru mesta v podstrešnem stanovanju, tam, kjer je pozimi mraz, poleti pa huda vročina. Pri nas je bila tudi babica, ki je otrokom v dolgih zimskih večerih pripovedovala pravljice. V tistih časih še ni bilo radia, še manj pa televizije, zato pa so bili večeri s pripovedovanjem pravljic kaj zabavni in prijetni. Ker je imela bujno fantazijo, so bile pravljice tudi zelo posrečene, nekatere je morala ponavljati, ker so nam bile všeč. Večkrat nam je pripovedovala ono o podobi Judeža Iškarjota. V sobi, kjer smo se zbirali, je bilo pozimi prijetno toplo, babica je sedela v naslanjaču in mi otroci okoli nje. Verno smo jo poslušali, ker je pripovedovala zelo živo in zanimivo. Bilo je tako-le:

Pred več kot sto leti je živel v mestu slovit slikar. Vsi so ga poznali, ker je imel lepo dolgo brado, sive lase, oblečen je bil v dolgo črno sukno, ki je bila že precej zguljena in kravato je nosil zvezano v široko pentljo. Pa dobi nekdaj slikar naročilo, da naslika večjo sliko za mestno cerkev. Slika naj bi predstavljal dogodek iz Kristusovega življenja. Delo ni bilo lahko, pa kljub temu je slikar delo prevzel in se takoj lotil dela v cerkvi.

Naslikati je moral Kristusa v krogu svojih učencev. Torej kopico obrazov, drž, kopico ljudi — in kar je bilo najteže: mladega Kristusa in grdega izdajalca Judeža. Ti dve osebi sta bili najtežji, ker Judež je moral izražati vso pokvarjenost izdajalca, Kristus pa vso milino, dobroto in nebeško jasnost, ki ga mora obdajati. Dolgo vrsto let je slikar z vso vnemo delal in se mučil z veliko sliko. Hotel jo je dovršiti, pa jo je tudi dovršil, le sliki Kristusa in Judeža nista bili gotovi, manjkala sta jima obraza. Slikar ni mogel dobiti pravih likov za njiju. Prehodil je vso okolico in še delj. Povsod je iskal ljudi, ki bi se zdeli podobni Kristusu ali pa Judežu. Nikjer ni mogel ničesar najti. Delo na sliki je čakalo...

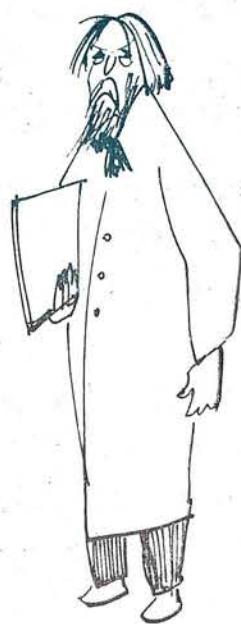
Nekega dne, ko hodi po mestni okolici, zaide tudi v gručo igrajočih se otrok. Otroci, razposajeni, veseli, kričavi, so se podili po mestnih ulicah. Oko se slikarju ustavi na 12 letnem dečku. Obraz je imel lep, miren, angelski, svetli lasje so mu razmršeni padali preko čela. Bil je sicer umazan, prašen in potan, a bil je iskani deček, prav tak, kot ga je slikar videl s svojimi duševnimi očmi. Slikar ga na-

govori in mu pove, da bi ga rad naslikal. Dečku je to ugaljalo in je privolil, da je šel s slikarjem. Prihajal je večkrat, dokler ga je slikar rabil, da je izgotovil Kristusovo sliko.

Po opravljenem delu slikar nagradi dečka z bonboni, čokolado in keksi, se mu zahvali in ga odslovi. Manjkal mu je Judež. Slika ni bila gotova. Minila so leta. Slikar je iskal starega, zanemarjenega človeka, ki bi predstavljal Judeža. Bil je nestrpen. Ne bi hotel prej umreti in ne dokončati te cerkvene umetnije. Ljudje so silili vanj, kdaj bo slika končana. Mnogo ljudi se je slikarju ponudilo, da bi jih naslikal. Hoteli so, da bi vendar že enkrat dovršil sliko na steni. Slikar pa je iskal in iskal takega zavrnjenega človeka, črnega po duši, zagrenjenega, pijanega in sitega življenja.

Sedel je stari slikar nekega večera v predmestni gostilni pri kozarcu vina in razmišljal o človeku, ki bi mu predstavljal Judeža. Zunaj je bila tema in dež je rosil. Bila je grda jesenska noč. Pozno je že bilo in mestne ulice so bile prazne. V gostilni ni bilo nikogar več. In v tej pozni uri je prišel v gostilno starejši, razcapan, umazan, pijan moški. Zaprl je vrata gostilne, se opotekel in padel. Hropel je »vina, vina«. Slikar gre k njemu in ga dvigne. Zagledal se je v njegov obraz. Gleda, gleda... obraz grd, poln gub, sredi obraza rdeč nos, oči tope, zdelo se je, da nosi ta človek vse grehe sveta na svojih ramah. Slikar, ves iz sebe, mu pravi: »Da, da, pojdi z menoj, dam ti piti, najdel se boš, novo obleko dobiš, le z menoj pojdi.«

Končno, Judežev model, kakor naročen, tak, kakršnega sem si zamislil. Slikar je dokončaval sliko. Vse dneve je stari zanemarjeni mož sedel pri sli-

karju in topo gledal pred se. Na sliko si mož ni upal pogledati. Vse početje je gledal postrani, z nekim nezaupanjem in strahom. Ta strah je slikar opazil. Starec je pričel jokati in obraz je skril v svoje dlani. Tako milo je jokal, da ga je slikar vprašal, kaj se mu je zgodilo? Ko se je starec razjokal, je vstal, napravil nekaj korakov do slikarja in razjokani obraz je govoril: »Torej me ne pozname več. Pred mnogimi leti sem vam jaz tukaj sedel za vašega mladega Kristusa.«

Ilustriral: R. HLAVATY

Ogenj v peči

Stana Vinšek

Ogenj v peči prasketa
in požira veje,
plamen šviga sem in tja
in nam izbo greje.

Ogenj v peči prasketa,
z iskrami nam sveti,
da pozimi je doma
toplo kot poleti.

SAMO PAHOR

Dolina

Dolina je središče največje slovenske občine na Tržaškem. Njen najstarejša zgodovina sicer ni raziskana, vendar je znano, da je stala vas včasih še više v bregu, na kraju, ki mu domačini pravijo Maganjevec.

V času po pokristjanjenju so pod vasjo sezidali cerkev na čast sv. Urhu ali Udalriku, kot so tedaj pravili. Že takrat je bila središče velike župnije, ki je poleg vseh okoliških vasi obsegala še Katinaro, Bazovico, Gročano in segala do Markovščine in Brezovice v Brkinih. Leta 1272 je kot najbogatejša župnija v tržaški škofiji poslala papeževemu poslancu 8 liber denarja.

Prvemu, nam znanemu Dolinčanu je bilo ime Bernard Ljepše. Živel je pred nekako 660 leti.

V Dolini je bilo tudi škofovo letovišče. Iz leta 1298 imamo več vesti o hiši tržaškega škofa v Dolini. Večina dolinskih kmetov je bila podložna škofu. Spadala pa je Dolina pod grad Socerb in v novejših časih pod grad Finffenberk na Robidi.

Leta 1574 je bilo škofu podložnih v Dolini šestnajst družin. Od teh so se tri pisale Lavriha, tri Strajn, tri Petaros, po ena pa Božič, Farič, Geršec, Kocjan, Jurčevič, Magajna, Mešalec, Mičel, Pangarc, Piševci, Sirk, Slavec in Volk.

Leta 1635 so v vasi ustanovili bratovščino sv. Rešnjega Telesa, ki je imela slovensko pisan pravilnik, kar je za tiste čase velika redkost.

Grad Socerb ko mu je pripadala Dolina

Zemljevidi na znamkah

ORIM

Zemljepis v šoli je zelo lep predmet, samo če ga pričnemo na pravem kraju. Kako lepo se je učiti, kako živijo ljudje, kaj delajo, pod kakšnimi pogoji živijo in kje vse živi človek na naši zemlji, vedeti o državah, rekah, divjih gorovjih, golih puščavah, velikih gozdovih in divjih pragozdovih, globokih morjih, sanjavih jezerih, o otokih in polotokih. Vse to se učimo z atlasom v roki, to je s tisto knjigc, v kateri je je naslikana površina naše zemlje.

Tudi znamke nam prinašajo na svojih vinjetah razne zemljevide, koščke zemlje, ki so važni ali o katerih se mnogo govorji ali so sporni. Celo napetosti so nastale med vladami nekaterih držav zaradi zemljevidov na znamkah. In treba je bilo mnogo besedi, da so se državniki pomirili. Znamka je važen listič papirja, ki gre po vsem svetu in jo vsi vidijo. Zato je treba paziti, da so ti zemljevidi zelo točni in natančni. Letos so učenjaki na vseh koncih in krajih naše zemeljske oble, kjer proučujejo fiziko zemlje, opazujejo nebo in zvezde, pazijo na zemeljsko gibanje, na potresomere, ki jim kažejo premikanje zemeljske skorje. Za ta dogodek je Norveška država izdala znamko z vinjeto Svalardskega otočja. To otočje je ob severnem tečaju. Tam so vremenske opazovalnice. Otočje pripada Norveški. Druga znamka pa je z otoka Cipra, na kateri je naslikan ves otok. Veste, da se na otoku prepričajo Angleži in Grki zaradi posesti otoka. Otok je danes angleški, večina prebivalstva pa je grškega porekla. Zaradi tega je nastal prepir. Upamo, da se bodo v doglednem času pomirili in vključili otok v grško državno ozemlje. Gaza — v hebrejščini Azrah je pristanišče v južni Palestini, mesto šteje 17.500 prebivalcev in je glavno mesto Filistejcev. Gaza je sporno ozemlje med Izraelci in Arabci. Danes je v mestu sedež vojske Združenih narodov, ki čuva to ozemlje. Pred časom so v mesto vdrali Izraelci, nastali so boji z Arabci. Egipčani pa so za to sporno točko sveta izdali zelo lepo znamko. Vidite jo na sliki, kjer piše, da Gaza pripada Arabcem.

Znamke so zelo lepe in če jih dobite, bodo krasile vaše zbirke.

V SLOVO NAŠI SOSOLKI
SILVIJI ČERNJAVI

Hudo nas je zadela novica, ko smo zvedele, da Tebe, Silva, ni več med živimi. Kako je vendar mogoče, da si tako mlada, tako nedano odšla od nas? Zmeraj nasmejana, zmeraj vesela. Tisto nedeljo, kdo bi si mislil, da bo po Tebi, ko si šla na izlet s Tvojim dragim očkom in da bo to zadnji Tvoj nasmej, zadnje Tvoje veselje...?

Ne, nikdar ne bi pričakovali, da je Tebi, Silva, tako usojeno. Morda je bolje tako, morda bi Te v življenju čakalo kaj hudega...?

Komu se niso ob Tvojem grobu zasolzile oči, posebno pa nam, Tvojim sošolkam, draga Silva!

Naj Ti bo lahka slovenska zemljica!

TVOJE SOSOLKE
Prosek, II. razr. strok. tečaja

SV. ANTON — NAŠ PATRON

17. januarja smo v Borštu praznovali god sv. Antona, borštanskega zaščitnika. Zjutraj je v cerkvi bila ob osmi uri prva sv. maša, ob deseti in pol pa druga, slovesna sv. maša. Pri sv. maši so bili tudi gospodje župnikti iz sosednjih krajev. V Boršt je prišlo na ta dan mnogo tujcev. Prispeli so tudi kramarji, ki so prodajali sveče in razne igračke. Popoldne je bilo v vasi še bolj živahno. Vreme je bilo lepo. Zvečer je bila v prostveni dvorani lepa kulturna prireditev, ki so jo izvajali pevski zbor, dramska skupina in folklorna skupina. Dvorana je bila napolnjena z občinstvom do zadnjega kotička. Tuji gostilne so bile polne veselih gostov. Maršikater Tonček in Tončka si je privoščil dober prigrizek in kozarček sladkega vinčka.

Vsem Tončkom in Tončkam želimo, da bi tudi prihodnje leto godovali zdravi in nas še prišli obiskat v Boršt.

AUER ZORKA
Boršt, V. razr. osn. šole

PRVI SNEG

Danes je prvi sneg pobelil hribe in doline. Oj, kako težko sem ga pričakovala. Kako radostna sem bila, ko sem videla padati prve snežinke. Še nikoli nisem bila tako vesela, kot danes, ko sem stopala po belem snegu v solo. Lep je bil pogled na zasnežene strehe in ceste Trsta. Popoldan sem se z bratom kepala. Prav nič me ni zeblo, četudi sem imela ledene roke. Nič me ni bolelo, če mi je priletela kepa v nos. Oj, to je bilo veselo! Živel sneg!

OKORN MARIJA
U. Donadoni, IV. razr. osn. šole

KAKO BO ČEZ DESET LET

Upam, da bom čez deset let živa in zdrava. Takrat bom slavila triindvajseti rojstni dan. Ne vem, ali se mi bo uresničila želja ali ne, vendar si želim, da bi šla na Mars in videla, če je vse res, kar pravijo današnji znanstveniki. Rada bi videla, kakšna so živa bitja na drugih planetih. Morda bo sreča nanesla, da bom dobila moža, ki bo kaj znal in ne samo popival, kakor marsikateri izmed današnjih fantov. Moja sinova pa bi bila znanstvenika in bi iznašla še kak satebit, pa me bosta vozila po vesoljstvu. To bi bilo veselje, kajne! Povabila bi vas na skupno potovanje. Po mili volji bi se vračala na Zemljo in dokazovala ljudem vse mogoče. Na stara leta bi ostala tukaj. To je lepa zamisel, kajne! Kdaj bo prišel ta srečni dan? Kadar pride, se bomo domenili za dan ter — odpotovali.

RENZI BOŽA

Prosek, II. razr. strok. tečaja

ZIMA

Spet priomala je starka zima
in prišla je k nam v vas.
Skupno bomo z njo živelj,
dokler sonce spet ogreje nas.

Ko prišla bo pa pomlad zelena,
se od zime bomo poslovili,
lepe rože bomo šli nabirati,
in še bolj se bomo veselili.

AUER ZORKA
Boršt, V. razr. osn. šole

O MLEKARICI

Približno pred petdesetimi leti je živila v Istri mlekarica Pepca, ki je imela starega osla. Ko je nekoč zgodaj zjutraj gnala osla natovorjenega z vrči mleka proti Izoli, se je pripetilo, da se je osel na hudi strmini spotaknil in padel na prvo nogo. Pepca, ki je sedela na oslu napol zaspvana, je priletela na trda tla, vrči pa so se zakotili po klancu, a k sreči se mleko ni razlilo. Uboga Pepca je priletela ravno na glavo. Osel je še klečal, ko se je mlekarica dvignila. Razmišljala je, kaj naj storiti, da bi osel vstal. Prijela ga je za rep in mu prigovarjala: »No, no! Daj, vstani, ali ne vidiš, da je že pozno!« Osel pa je bil trmoglav in dolgo ni hotel vstati. Zato je Pepca zelo kasno dospela v Izolo. Ko so otroci zvedeli, kaj se je pripetilo Pepci, so vsakokrat, ko se je vračala iz Izole, vlekl njenega oslička za rep in vzklikali: »No, no, osel vstani! Pozno je že.«

DEBERNARDI
Dolina, II. razr. strok. šole

ZANIMIVOSTI IZ RICMANJ

Ricmanje je stara slovenska vas, zgrajena na pobočju hriba, ki se strmo spušča proti morju. Šteje približno 160 hiš in 780 prebivalcev. Ti se pečajo s poljedelstvom in z živinorejo, največ pa z vinogradništvom. Ker ni dovolj zemlje, morajo iskati tudi postranski zaslužek. Večina mladine dela v raznih tržaških tovarnah.

Ricmanje so bile pred 55 leti zelo na glasu zaradi znane »ricmanske afere«. Takrat Ricmanci še niso imeli lastne fare in so spradali pod dolinsko župnijo. Nekoč je prišel dolinski župnik v Ricmanje in pobral ves denar, ki je bil ob raznih prilikah nabran v cerkvi. Denar je župnik odnesel v Dolino. Temu so se Ricmanci uprli ter zahtevali ločitev od dolinske fare. To je bil vzrok, da so leta 1902 zaprli cerkev ter je bila zaprta celih sedem let. V tem času so bili Ricmanci brez župnika in je zato vaški župan Ivan Berdon vršil razne cerkvene obrede, n. pr. pokopaval mrtve, krstil otroke in tudi vršil poročne obrede. Bil je zaradi tega pozvan celo na Dunaj, a je bil popolnoma oproščen.

NADJA OTA
Dolina, I. razr. strok. šole

KADAR GREM IZ SOLE

Ko konča pouk, se lepo poslovimo od g. učiteljice ter odhajamo veseli iz šole. Tam zunaj nas čakata sonce in smeh. Nekateri učenci, ki stanujejo blizu šole, gredo kar peš domov. Jaz pa čakam vsak dan na avtobus, ki me odpelje domov. Najbolj vesel sem pa takrat, ko me čaka mama pred šolo. Po cesti ji pripovedujem o vsem, kar smo se učili novega v šoli in mama se mi smehlja. Spomladi pa nas vodi pot mimo borovega gozdčka, kjer nabiramо vijolice. Takrat vriškam od sreče. Zdaj pa, ko odhajam iz šole, je zunaj mrz in tudi burja piha. Toda vesel sem, ker je konec pouka in ker se vračam k mamici, k njej, ki me ima zelo rada.

GON VALTER
Nabrežina, III. razr. osn. šole

UGANKA

Kdo je ta mož,
ki na polju stoji
in z metlo v roki vrane plaši?
Mu lonec na glavi postrani stoji,
a ko sonce posije,
se izpod lonca cedi.

LUCIJA BAREI
Sv. Ivan, IV. razr. osn. šole

ZA BISTRE GLAVE

UGANKI

(Stana Vinšek)

1. Ko rastem, se v morski globini skrivam.
Na kopnem te vsako jutro umivam.
A v šoli, če vidim na tabli napako,
usmiljeno zbrisem pogreško ti vsako.
2. Ura teče brez koles,
ure kaže svit nebes.
A zakrije ti jo mrak
in podnevi vsak oblak.

SKRITO BESEDILO

1. T A M U E D R I I K S A
2. L Š P E A N I P J A A K
3. E O V E K O R E S Š T Z
4. S L R O V N E N I O J A
5. B N E O A G J R A D D E
1. del sveta
2. evropska država
3. najvišja gora
4. jugoslovanska republika
5. glavno mesto evropske države

Iz črk, ki ostanejo v posameznih vrstah dobiš znan pregovor.

BESEDE Z NASPROTNIM POMENOM

težek —	mehek —
zamotan —	smešen —
žalosten —	vlivati —
moker —	plitev —
glasen —	marljiv —
ostati —	parkelj —
gol —	majhen —

Besedam, ki so v obeh stolpičih poišči besede z nasprotnim pomenom (n. pr. kratek — dolg). Pike pomenijo število črk, ki jih ima vsaka posamezna beseda. Začetne črke besed z nasprotnim pomenom tvorijo v prvem stolpiču ime znanega slovenskega pisatelja, v drugem pa ime zelo znane gore.

POSETNICI

ANKA PETOVŠ

Kaj dela tej deklici velike
preglavice?

MIRAN KRANPT

Katera slovenska povest zelo ugaja
temu dečku?

REŠITVE IZ 3. ŠTEVILKE

1. UGANKI: metulj; morski rak.
 2. DOPOLNJEVÁLKA: Ni vse zlato kar se sveti.
 3. SKRITO BESEDILO: Laž ima kratke noge.
 4. POSETNICI: uradnik; veletrgovec.
-

Vse so pravilno rešili: Lupinc Aleš, Milič Mirko, Milič Eda, Svetič Mileva, Kobal Valter, Štolfa Dragica, Simoneta Vojko, Milič Stanko, Guštin Božica, Milič Elvira, Živec Stanko, Živec Žarko, Simoneta Zvonko, Purič Boris in Blažina Stanko iz Zgonika; Radovič Ivan, Brezigar Bojan, Kobau Ladislav, Štolfa Rihard, Gruden Sonja, Gruden Edvin in Visintin Cirila iz Nábrežine; Žerjal Gabrijela, Turko Tatjana, Tozon Emica, Glavina Neva, Canziani Vanda, Ota Zdenka, Mahnič Lidija, Žerjal Marija, Sancin Dušan in Kos Miranda iz Boljunca; Šturmni Marija, Kmet Vladimir, Pregarc Viljem, Žuljan Magda in Hrvatič Dragica iz Ricmanj; Nabergoj, učenec os. šole ter Renzi Boža, Trobec Marina, Cibic Sonja, Regent Nadja in Kalc Miloš, dijakinja in dijaki strok. šole na Prosek; Bensi Nadja, Culot Stana, Pipan Lidja in Valetič Ivo, uč. osnovne šole iz Ul. Donadoni; Falletig Lucija in Trampuž Ivanka iz Mavhinj; Legiša Alma in Petelin Nadja iz Cerovelj; Auer Zorka in Žerjal Jadran iz Boršta; Starec Eva in Starec Magda iz Barkovelj; Ota Nadja, dijakinja strok. šole v Dolini; Boštjančič Vasilka z Opčin; Ban Darko, Colja Alenka, Sergij Verč in Verč Ivan iz Sv. Jakoba; Šuligoj Silvestra iz Sv. Ane; Pečar Radivoj iz Katinare; Lucija Bařei iz Sv. Ivana in Kocjančič Vojko, dijak I. razr. nižje srednje šole iz Krogelj.

Delno so rešili: Igor Šuligoj z Opčin; Parovel Zoran iz Doline ter Colja Ljuba in učenci II. razreda osnovne šole v Saležu.

Za nagrado je žreb določil Milič Mirka, učenca II. razreda osnovne šole v Zgoniku, Žerjal Marijo, učenka IV. razreda osnovne šole v Boljuncu in Valetič Iva, učenca III. razreda osnovne šole v Ulici Donadoni. Vsak prejme v dar lepo mladinsko knjigo.

Rešitev ugank, priobčenih v tej številki, pošljite uredništvu »Galeba«, Opčine pri Trstu — Opicina - Trieste, najpozneje do 10. marca 1958.